

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
KÖRNYEZETVÉDELEM**

Időszak:

2014. március

Dátum:

2014. április 16.

SZÁZADVÉG
szolgáltató

SZÁZADVÉG
gazdaságcsináló zrt.

STRATEGOPOLIS
KÖRNYEZETI TANULMÁNYOK ÉS STRATÉGIÁK KÉSZÍTÉSE

Az anyag az NFM_SZE-22/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	1
A tárgyhónapban meghozott intézkedések	2
<i>Változások a környezet- és természetvédelmi jogszabályokban az új Polgári Törvénykönyv kapcsán</i>	<i>2</i>
<i>Módosult a vízgazdálkodási tanácsokról szóló kormányhatározat</i>	<i>3</i>
<i>Megjelent a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer működését szabályozó jogszabály.....</i>	<i>4</i>
<i>A vízgazdálkodási és vízi környezetgazdálkodási keretirányelv teljes körű átültetése</i>	<i>5</i>
A tárgyhónapban előkészítés alatt álló intézkedések	7
<i>Előkészületben a szilárd tüzelőanyagok lakossági tüzelő-berendezésben történő égetéséről szóló jogszabály.....</i>	<i>7</i>
Egyéb politikai témák	9
<i>A Kossuth tér zöldfelületei, a fakivágások jogszerűsége</i>	<i>9</i>
<i>A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. jövőbeni működése</i>	<i>10</i>
<i>Védett és fokozottan védett ragadozó madarak mérgezése.....</i>	<i>11</i>
<i>Készül az épületenergetikai stratégia és a megújuló energiáról és energiahatékonyságról szóló törvényjavaslat</i>	<i>13</i>
<i>Új radioaktív hulladéktároló létesülhet Boda mellett.....</i>	<i>13</i>
<i>Környezetügyi Együttműködési Keretmegállapodás a sport területén.....</i>	<i>15</i>
<i>Március a barlangok hónapja</i>	<i>15</i>
<i>Ismét Víz Világnapja és első Vadvilág Világnap.....</i>	<i>16</i>
Külpolitikai és nemzetközi kitekintés.....	17
<i>A környezetvédelmi miniszterek a GMO-k termesztésének tiltásáról tárgyaltak.....</i>	<i>17</i>
<i>Bizottsági felszólítás a szálló por szennyezettség kapcsán.....</i>	<i>17</i>
<i>Kapacitásvédelmi támogatás a zöldenergiáért</i>	<i>18</i>

Vezetői összefoglaló

Március hónapban mérsékelt jogszabály-alkotási munka folyt környezetügyi tárgykörökben, s a választásokat megelőző politikai témákat tekintve sem ezen szakterületet érintően alakultak ki elsődlegesen fajsúlyos ütközési pontok. Kivételt képez ez alól a paksi atomerőmű bővítése kapcsán zajló, a bővítés finanszírozását szolgáló hitelszerződés miatt újra hangossá váló vita, amely témakörre azonban tárgyhavi jelentés a korábbi összefoglalókra tekintettel már nem tér ki. A paksi atomerőmű bővítésével párhuzamosan ugyanakkor ismét előtérbe került egy új nukleáris hulladéktároló létesítése is Magyarországon. A nagy aktivitású hulladékot jelenleg a paksi Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójában tárolják. A végleges tároló kialakítására várhatóan a következő évtizedben kerül sor, jelenleg még 87 km²-es területre terjednek ki azok a vizsgálatok, amelyek a tároló pontos helyének meghatározását célozzák.

Európai uniós szintén hazánk jövőbeni, sürgető teendőit indikálja az Európai Bizottság felszólítása, amely a szálló por szennyezettség csökkentése érdekében szükséges intézkedések megtételének elmulasztása miatt fogalmazott meg kritikát és helyezte kilátásba az ügy Európai Bíróság elé terjesztését.

A Kossuth tér átadása újból apropót adott a tér felújítása keretében végzett fakivágások jogszerűségét firtató megnyilatkozásoknak. A megújult tér – 133 fa ültetésével – a főváros zöldfelületeinek hálózatában továbbra is fontos szerepet tölthet be, amely mellett 297 db fa más fővárosi kerületekben való elültetése is a jegyzői engedélyben foglaltaknak való megfelelést fogja szolgálni.

Az utóbbi évtizedek kedvezőtlen tendenciáinak eredményeképpen immár fajsúlyos problémává lépett elő hazai védett és fokozottan védett ragadozó madár fajainak megőrzésében az illegális sas mérgezések növekvő száma. Az idei évben már 5 – egyedenként 1 millió Ft természetvédelmi értékű – rétisas mérgezésről van tudomásunk (tavaly 8 mérgezést regisztráltak). Bízató fejlemény, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI), a nemzeti park igazgatóságok és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szoros együttműködését sikerült megalapozni az elmúlt hónapokban.

A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. új vezetőjének kinevezésével a Zrt. jövőbeni működésével kapcsolatos kérdések tisztázásában várhatóak kézzelfogható eredmények, az idegenhonos halfajok eltávolítása ügyében zajló viták is nyugvópontra kerülhetnek a tó körül.

Mindeddig kevésbé körüljárt kérdéskörrel lévén szó, említésre érdemes, hogy a Környezetügyi Együttműködési Keretmegállapodás aláírásával a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok sport területén való érvényesítésére összpontosító párbeszéd és kutatási munka kezdődött meg hivatalos keretek között is 2014. március 24-én.

A tárgyhónapban meghozott intézkedések

Változások a környezet- és természetvédelmi jogszabályokban az új Polgári Törvénykönyv kapcsán

Intézkedés:

2014. március 15-én, az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével egyidejűleg változtak a környezet- és természetvédelmi jogszabályok egyes rendelkezései.

Március hónapban meghozott intézkedésként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénnyel összefüggésben egyes agrár- és környezetvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 57/2014. (III. 4.) Korm. rendelet környezetvédelmi tárgyú kormányrendeleteket is módosított.

Elemzés:

Az új Polgári Törvénykönyv számos módosítást eszközölt a polgári jog szabályaiban, amelyek környezet- és természetvédelmi jogszabályokba történő átvezetése történt meg törvényi szinten 2014. március 15-ével. A módosítások jellemzően technikai átvezetések, érdemi változásokat nem jelentenek.

Az egyik ilyen módosítás szerint a gazdálkodó szervezetek fogalmát valamennyi jogszabályban a polgári perrendtartás megfelelő fogalmára történő utalás váltja fel, így a környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvényben, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényben, a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvényben, a vízgazdálkodásról szóló 1996. LVII. törvényben, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben is.

Szintén változás, hogy immár valamennyi gazdasági társaság jogi személyiséggel rendelkezik (így a betéti társaság és a közkereseti társaság is), kizárólag az egyéb szervezetek nem, ez utóbbiakat „jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet” meghatározással illeti a hatályos jogrendszer.

A fenti módosítások rendeleti szintű átvezetését egyes jogszabályok már korábban elrendelték március 15-i hatállyal, illetve az említett 57/2014. (III. 4.) Korm. rendelet is változtatott néhány környezet- és természetvédelmi kormányrendelet szövegén. Az új Polgári Törvénykönyv fogalomhasználatának megfelelően továbbá módosult a környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény végrehajtásáról szóló 343/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet is, a „teljesítési segéd” helyébe a „közreműködő” szöveg lépett több ponton. Ez a módosítás ugyanakkor csupán formai: a fogalom tartalma változatlan maradt.

Érdemi változásnak tekinthető továbbá a természet védelmét szolgáló egyes támogatásokra, valamint kártalanításra vonatkozó részletes szabályokról szóló 276/2004. (X. 8.) Korm.

rendelet módosítása, ugyanis március 15-e előtt kizárólag természetes személynek, jogi személynek és jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak volt adható természetvédelmi támogatás, ezt követően azonban már valamennyi jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetnek, azaz például civil társaságnak is. Ehhez kapcsolódó módosítás továbbá, hogy a korábban a Polgári Törvénykönyvben szabályozott civil társaságra vonatkozó előírások átkerültek az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény szövegébe, így a civil szerveződések általános szabályait immár egyetlen jogszabály tartalmazza. Civil társaságnak minősül természetes személyek nem gazdasági érdekű közös céljaik elérése és közösségi célú tevékenységük összehangolására polgári jogi társasági szerződéssel létrehozott társaság.

Módosult a vízgazdálkodási tanácsokról szóló kormányhatározat

Intézkedés:

2014. március 21-ei hatállyal módosult a vízgazdálkodási tanácsokról szóló kormányhatározat. A vízügyi átszervezés során a vízgazdálkodási feladatokat a Nemzeti Környezetügyi Intézet (NeKI) átvette a vízügyi igazgatóság, ennek az átvezetését tartalmazza a vízgazdálkodási tanácsokról szóló 1382/2013. (VI. 27.) Korm. határozat módosításáról szóló 1153/2014. (III. 20.) Korm. határozat.

Elemzés:

A módosítást követően az egyes területi vízgazdálkodási tanácsok (TVT) működési területe immár a vízügyi igazgatóságok működési területeivel lett azonos. A szervezetirányítási struktúra változása miatt módosításra került a TVT-k tagsága is: a jövőben tagsággal bír a Belügyminisztérium és a Vidékfejlesztési Minisztérium, a vízügyi hatóság, továbbá a TVT működési területén és annak feladatköréhez kapcsolódóan tevékenységet folytató civil szervezetek, valamint szakmai-tudományos szervezetek által kijelölt személyek is.

A szervezeti átalakításnak megfelelően változott továbbá a TVT által létrehozott vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési bizottság összetétele is annak érdekében, hogy a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet alapján megfelelően állást tudjon foglalni:

- a) a vízgyűjtő-gazdálkodási terv kidolgozásának munkaprogramjáról és ütemtervéről – ideértve a tervezett konzultációs intézkedésekről szóló közleményt;
- b) az érintett részvízgyűjtőre vonatkozóan feltárt jelentős vízgazdálkodási kérdések és megoldandó feladatok közbenső felülvizsgálatáról – figyelembe véve a természetvédelmi és környezetvédelmi szempontokat; illetve
- c) a vízgyűjtő-gazdálkodási terv tervezetéről.

Kiegészült továbbá az Országos Vízgazdálkodási Tanács is, immár tagjai közé tartoznak az Országos Vízügyi Hatóság, a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter (azaz a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium) kijelölt képviselői, valamint a belügyminiszter által felkért civil szervezetek, gazdálkodó szervezetek, szakmai-tudományos szervezetek delegáltjai is.

Megjelent a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer működését szabályozó jogszabály

Intézkedés:

2014. március 21-én megjelent az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény felhatalmazására kiadott, az Éghajlatváltozási Stratégia felülvizsgálatához szükséges nemzeti alkalmazkodási térinformatikai rendszer részletes szabályait, a kezelt adatok körét, az adatszolgáltatás rendjét, illetve az adatok felhasználását tartalmazó, a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer működésének részletes szabályairól szóló 94/2014. (III. 21.) Korm. rendelet, amely 2014. április 20-án lép hatályba.

Elemzés:

A Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR) célja, hogy a nyilvántartott adatokból származtatott mutatók, elemzések és hatástanulmányok alapján információt biztosítson Magyarország éghajlati állapotáról, az éghajlatváltozás és egyéb hosszú távú természeti erőforrás-gazdálkodással kapcsolatos stratégiai kockázatok hatásairól, valamint az ezekhez való alkalmazkodási lehetőségekről.

A NATÉR felállítását az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény 2013. év végi módosítása rendelte el. A 29/2008. (III. 20.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia részét képezi a nemzeti alkalmazkodási stratégiai keretrendszer, amelynek támogatása érdekében kell létrehozni a NATÉR-t. A NATÉR felállításáról és működtetéséről, továbbá a szükséges adatgyűjtésről, valamint a területi és ágazati éghajlati sérülékenység vizsgálatok elvégzéséről a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium gondoskodik.

A NATÉR ágazati és területi adatokat és információkat szolgáltat az állami szervek és az önkormányzatok szervek részére az alábbi területeken: éghajlatpolitika, energiapolitika, közlekedés és infrastruktúra, fejlesztéspolitika, mezőgazdaság, vidékfejlesztés, erdőgazdálkodás, közszolgáltatás-szervezés, turisztika, az egészségügy, katasztrófavédelem tervezéséhez.

A természeti erőforrás gazdálkodás területén a NATÉR alkalmazási lehetőségei¹ elsősorban a következő területeken merülnek fel: az éghajlati sérülékenység figyelembevétele a

¹ <http://nak.mfgi.hu/hu/node/42>

természetvédelmi kezelési tervek, erdősítési, erdőfelújítási tervek, NATURA 2000 kezelési tervek kidolgozása során; az éghajlatváltozás szempontjait figyelembe vevő művelési ágak kialakítása, alkalmazkodó növényfajok telepítése, a mezőgazdasági terménybecslés, az erózióveszélyeztetett területek azonosítása, a termőföldveszteségek csökkentése; az éghajlati és emberi eredetű sérülékenységi figyelembevételével a vízgazdálkodási rendszerek kialakítása és működtetése, élővizek turisztikai hasznosítása; ásványi nyersanyag-gazdálkodási stratégia, készletgazdálkodási tervek készítése, a hazai és világpiaci tendenciák figyelembevételével az erőforráskészlet ésszerű és fenntartható gazdálkodásának kialakítása az ellátásbiztonság és a gazdasági stabilitás figyelembevétele mellett.

A rendelet meghatározza az alap és a tematikus téradatokra vonatkozó téradattémákat, melyeket a NATÉR üzemeltetője a Nemzeti Környezeti Térinformatikai Rendszerből, a területfejlesztési és területrendezési információs rendszerből, illetve az egyes adatkezelő szervezetekkel megkötött megállapodások alapján lehívással biztosít és dolgoz fel. A NATÉR lehetséges adatbázisai és ennek megfelelően a közreműködő intézmények köre igen széles lehet², a Központi Statisztikai Hivaltól kiindulva, a különböző kutatóintézeteken, közigazgatási hatóságokon, az Országos Meteorológiai Szolgálaton és a Vidékfejlesztési Minisztériumon át, egészen a civil szervezetekig terjedhet.

A NATÉR jelentős mértékben támogathatja hazánk környezetvédelmi és más stratégiáinak kidolgozását (Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia, Nemzeti Energiastratégia, Nemzeti Vidékstratégia, Országos Területfejlesztési Koncepció), továbbá a származtatott adatok hozzájárulhatnak a közlekedés, a katasztrófavédelem, a környezet-egészségügy, a fejlesztéspolitika kialakításához is.

A NATÉR létrehozására az Európai Gazdasági Térség (EGT) Támogatási Alapból finanszírozott „Alkalmazkodás az Éghajlatváltozáshoz Program” egyik fő elemeként kerül sor. A NATÉR kialakításáért a Program keretében a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet 2012-ben létrehozott önálló szervezeti egysége a Nemzeti Alkalmazkodási Központ felel. A projekt ütemterve alapján a NATÉR publikus adatai az internetes felhasználói felületre 2016. év során kerülhetnek fel és válhatnak elérhetővé térítésmentesen mindenki számára egyes környezeti adatok, dokumentumok és meta-adatok.

A vízgazdálkodási és vízi környezetgazdálkodási keretirányelv teljes körű átültetése

Intézkedés:

A Magyar Közlöny 2014. évi 43. számában megjelent a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és

² <http://nak.mfgi.hu/hu/node/38>

tanácsi irányelv környezeti célkitűzéseinek teljes körű átültetésével összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 100/2014. (III. 25.) Korm. rendelet.

Elemzés:

Az egyes vízgazdálkodással kapcsolatos kormányrendeleteket módosító új jogszabály 2014. április 2-án lépett hatályba, kivéve a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet módosítása, amely 2015. január 1-jétől változik.

A jogszabály-módosítással hazánk a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikk (7)-(9) bekezdésének való megfelelést kívánta biztosítani, így például módosításra került a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet is. A módosítást követően bármely a hazai vizekbe történő beavatkozással járó tevékenység megkezdését megelőzően környezeti hatásvizsgálattal kell igazolni, hogy a tevékenység az érintett víztest állapotára a lehető legkisebb környezeti hatást jelenti, azaz megfelel a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet felszíni víztest jó ökológiai állapotára vagy jó ökológiai potenciáljára vonatkozó előírásoknak. Az új szabályok szerint vizekbe történő beavatkozással járó tevékenységnek minősül minden olyan, a felszíni víztest fizikai jellemzőinek módosulásával vagy a felszín alatti víztest vízszintjében beállt változással járó tevékenység, amely a víztest állapotromlását okozhatja.

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet módosítását követően a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló, külön jogszabályban meghatározott olyan tervek, illetve programokra, – ideértve az EU által társfinanszírozott terveket, illetve programokat is –, valamint ezek módosításaira nézve kötelező a környezeti vizsgálat a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló kormányrendelet alapján kijelölt víztestekre vagy nyilvántartott védett területekre is. A módosítás összhangban van a 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet azon rendelkezésével is, mely szerint a vízgyűjtő-gazdálkodási tervben fel kell tüntetni a felszín alatti víz jó állapotának, a felszíni víztest jó ökológiai állapotának vagy jó ökológiai potenciáljának elérését megghiúsító, illetve valamely víztest állapotromlásának körülményeit, részletesen ismertetve azok indokait.

A 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 2015. január 1-jei módosítása jogszabályi szinten rögzíti a környezeti hatásvizsgálat mindenkor elsőbbségét az elvi vízjogi engedélyezéshez képest, ugyanis már ez utóbbi is köti a vízügyi hatóságot a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás során hozott döntésében a vízgazdálkodási előírások és feltételek tekintetében.

A tárgyhónapban előkészítés alatt álló intézkedések

Előkészületben a szilárd tüzelőanyagok lakossági tüzelő-berendezésben történő égetéséről szóló jogszabály

A hatályos jogrendszerben jelenleg kizárólag a folyékony tüzelőanyagok minősége szabályozott, ugyanakkor a háztartások számottevő veszélyes és nem veszélyes hulladékot is elégetnek a fűtési szezonban³. Fazekas Sándor vidékfejlesztési minisztert írásban kérdezte Szili Katalin a parlamentben arról, hogy milyen lépéseket kívánnak tenni a súlyos egészségügyi kockázatot jelentő szálló por (PM10 és PM2.5) koncentrációjának csökkentése érdekében, mivel januárban és februárban több településen meghaladta az egészségügyi határértékeket. A probléma méretét jelzi, hogy az Európai Bizottság is felszólította Magyarországot a lakosság egészségének hatékonyabb védelmére.

A miniszter válaszában jelezte⁴, hogy a Kormány 2011-ben ágazatközi PM10 csökkentési programot fogadott el, illetve a közlekedést illetően számos intézkedést tett az elmúlt időszakban (pl. alacsony emissziós zónák bevezetése, elektronikus útdíj bevezetése, városi áruszállítás ésszerűsítésére pályázat kiírása, gazdaságos gépjárművezetés oktatása, stb.). Jelenleg nemzetközi szabványok rögzítik a szilárd tüzelőanyagok minőségi követelményeit, és egységes uniós szabályozás sincs még, azonban ez utóbbira nézve már folynak munkálatok. Így például idén kezdődik az Európai Bizottság által benyújtott levegőtisztaság-védelmi javaslatcsomag egyik elemének, a közepes méretű (1-50 MWth) tüzelőberendezésekre vonatkozó irányelv-javaslat tárgyalása. A tavalyi évben az uniós elvárásnak megfelelően módosultak hazánkban a gáz, illetve a folyékony tüzelőanyaggal üzemelő háztartási tüzelőberendezésekre vonatkozó előírások. Megkezdték továbbá az előkészítést a szilárd tüzelőanyagok (szén, lignit, biomassza, tőzeg) lakossági tüzelőberendezésben történő égetéséről, melynek célja a levegő káros szálló por koncentrációjának csökkentése.

Létrehoznak továbbá a lakosság tájékoztatására egy új honlapot, amely az elsősorban fával tüzelőket kívánja majd ellátni hasznos tanácsokkal, bemutatva a helyes gyakorlatot (pl. tüzelőberendezések bemutatása és karbantartása, tűzifa tárolás, felhasználás). A remények szerint ezzel is növelhető lesz az energiahatékonyság és a károsanyag kibocsátás is. Az interneten jelenleg elérhető az Országos Környezetegészségügyi Intézet szakmai anyaga⁵, melyet a települési önkormányzatoknak, a megyei kormányhivataloknak és a népegészségügyi szakigazgatási szerveknek is megküldtek.

A hatályos jogszabályok alapján hazánkban tilos a hulladékok nyílt téri égetése, azonban a kerti hulladékok égetésére meghatározott keretek között lehetőség van. Így például a

³ <http://www.vg.hu/vallalatok/energia/szabalyoznak-hogy-mit-egethetne-el-a-lakossag-a-tuzeloberendezesekben-422604>

⁴ <http://www.parlament.hu/irom39/13513/13513-0001.pdf>

⁵ http://www.zoldinfoanc.hu/doksik/salgotarjan/kornyezetu/Tajekoztato_illegalis_hull_egetesrol_OKI.pdf

természeti területeken a gyep és a nád égetése természetvédelmi hatósági engedély birtokában szabad, illetve a települési önkormányzatok is rendelkezhetnek egyes kivételekről. A zöldhulladék égetésének teljes, országos tiltása kizárólag akkor vezethető be, amennyiben a helyben történő hasznosításnak (azaz komposztálásnak), illetve begyűjtésének (szelektív gyűjtéssel) feltételei mindenhol biztosítottá válnak.

Egyéb politikai témák

A Kossuth tér zöldfelületei, a fakivágások jogszerűsége

2014. március 15-én adták át a megújított Kossuth teret. Az eseményen elmondott ünnepélyes beszédében Kövér László, az Országgyűlés elnöke hangsúlyozta, hogy a történelmi hagyományok tiszteletben tartásával készült el a tér újjáépítése. A tér átláthatóbb lett, a munkálatok azonban még nem fejeződtek be, még készülnek a szobrok, a mélygarázs és a kiállítások.

A tér egy részét füvesítették, a korábban kivágott fák egy részét újratelepítették, a mélygarázs fölé négy méter földréteg került annak érdekében, hogy a fák növekedését is elősegítse. A felújítás befejezésekor 23 ezer m² zöldfelület borítja majd a Kossuth-teret, melynek közel a fele füvesített terület lesz. A parkosítás során összesen 133 fát, továbbá 92 ezer cserjét is ültetnek.⁶ A parkosítás április végére készül el, a cél, hogy a tér továbbra is átlátható maradjon, a túl magas növények ne rontsák a rálátást a Parlament épületére.

A Kossuth-tér felújítása kapcsán korábban viták folytak a fák kivágásának jogszerűsége miatt. Az ügyben vizsgálódott az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala is. Szabó Máté ombudsman szerint⁷ az eljárás során olyan alapelveket szegett meg az V. kerület jegyzője, mint a nyilvánosság, az átláthatóság, a jogbiztonság és az egészséges környezethez való jog követelménye. A téren korábban található, közel 300 fának a kivágása rendkívül gyors engedélyezést követően történt az Országgyűlés Hivatala 2012. február 23-i kérelmére kiadott jegyzői engedély alapján 2012. február 28-án és 29-én. A jegyzői engedély alapján a kivágott fákat a kivitelező pótolni köteles, melyek közül 133 db a Kossuth-térre, míg 297 db az I., a VII. és XXI. kerületben kerül elültetésre⁸.

2014 márciusában⁹ a fővárosi örökségvédelmi hivatal is jogsértést állapított meg az V. kerületi örökségvédelmi hivatal eljárása kapcsán: a Védegylet ügyféli minőségének hiányára alapozva jogszerűtlen volt a fakivágás engedélyezésére irányuló eljárás felfüggesztési kérelmének elutasítása, mivel az ügyféli jogállásról nem volt jogerős döntés.

⁶ <http://vs.hu/minden-amit-tudni-akar-az-uj-kossuth-terrol-3-0314>

⁷ <http://www.origo.hu/itthon/20120610-jogsertoen-vaghattak-ki-a-kossuth-teri-fakat-szabo-mate-ombudsman.html>

⁸ <http://greenfo.hu/hirek/2013/10/02/csepelre-koltoznak-a-kossuth-teri-fak?referrer=rss>

⁹ <http://nol.hu/belfold/kossuth-teri-favagas-sok-hibaval-1451671>

A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. jövőbeni működése

2013 decemberében dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter, határozatlan időre leállította a balatoni halászatot¹⁰. A Vidékfejlesztési Minisztérium közleményében előadta, hogy a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt.-t az utóbbi időben számos kritika érte, amelyeket ki kell vizsgálni, és adott esetben át kell gondolni a halászati jogosultság átadását. Példaként a Tisza-tavat hozta fel a közlemény, ahol települési önkormányzatok bevonásával létrejött önszabályozó közösség gyakorolja a halászati-horgászati jogot.

A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. korábbi vezetője, Füstös Gábor a közleményt követően benyújtotta a lemondását¹¹, a felmondási ideje februárban telt le. 2014. március 7-én a cég felett a tulajdonosi jogokat gyakorló Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (BfNPI) vezetőjének kinevezése értelmében új vezérigazgató, Szári Zsolt került a Zrt. élére.¹²

A Zrt. a Balaton halgazdálkodási jogának jogosultjaként az állományszabályozó halászat feladatait látja el – amely elsősorban a tájidegen, idegenhonos halfajok eltávolítását jelenti -, de a horgász területi engedélyek kiadása és forgalmazása, a halászati hatóság által jóváhagyott halászati tervben előírt, nagy mennyiségű haltelepítés, az állami tulajdonban lévő balatoni halállomány őrzése, rendszeres haltetem gyűjtés is rá háruló közhasznú feladat. A BfNPI-vel együttműködve közreműködik továbbá a Balaton ökológiai állapotának megőrzésében és javításában.

Igen összetett feladatköréből adódóan a Zrt. vezetőségének személyi kérdései, s a jövőbeni működés körüli bizonytalanságok aggodó megnyilatkozásokat váltottak ki az érintettek, horgászok, halsütőde üzemeltetők, a turizmus, vendéglátás képviselői részéről is. A Balaton parti halsütődék balatoni halhoz legálisan kizárólag a Zrt.-n keresztül juthatnak. A turizmusra negatív hatást elsősorban az gyakorolna, ha akár csak átmeneti működési zavarok miatt a Zrt. nem tudná ellátni a haltetemek összegyűjtése terén jelentkező feladatait. Utóbbival összefüggésben fontos lépés a busa halászat széles körben elfogadott módjának egyeztetése és a halászat újraindítása az előregedő példányok elhullásának megelőzése miatt.

Az új vezető kinevezése és a Zrt. részéről megkezdett nyílt kommunikáció az aggodalmak eloszlatása szempontjából mindenképp lényeges intézkedések. A 2014. évben folytatandó halászati tevékenységek körét a Társaság az előzményekre tekintettel várhatóan a térség önkormányzatait és horgász szervezeteit összefogó szervezetekkel egyeztetve fogja meghatározni, s az így kialakított halászati terv alapján kérelmezi az illetékes halgazdálkodási hatóságnál a hatályos halászati engedély módosítását.

A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. március 21-én tájékoztatást tett közzé a honlapján, amelyből kiderül, hogy a legfőbb céljuk az idegenhonos halfajok, különösen a busa kiiktatása a Balatonból. A cégnél jelenleg a Balaton halgazdálkodásának megújításán dolgoznak, olyan

¹⁰ <http://www.somogytv.hu/cikkek/96791>

¹¹ http://index.hu/gazdasag/2013/12/10/fazekas_leallittatta_a_balatoni_halaszatot/

¹² http://balatonihal.hu/aktualitasok2?news_id=1940

halászati technológiák kidolgozásán, melyek „pont- és alkalomszerűen végezhetőek, a lehető legnagyobb szelektivitást és nyilvánosságot biztosítva”¹³. A Zrt. fel kívánja újítani továbbá a busa szaporodását vizsgáló kutatási programokat is.

Szakemberek véleménye szerint a balatoni busa állomány folyamatos utánpótlását az egyes években megvalósuló szaporodás és a halastavakból elszökő busa ivadék jelenti. A hatékony intézkedésekhez ezért szükségesnek mutatkozik kutatási program indítása az állomány pontos meghatározására és a lehetséges szaporodási helyek felderítésére, illetve azon vízfolyások és haltermelő helyek pontos lehatárolására, ahonnan busa kerülhet a Balatonba.

Jelen jogszabályi háttér alapján célszerűnek mutatkozna megvizsgálni a Balaton különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületté történő nyilvánításának indokoltságát. A Balaton speciális helyzete, adottságai, hazai és nemzetközi jelentősége, többcélú hasznosítása szükségessé teszi e kérdés szakmai elemzését. A turisztikai, természet- és környezetvédelmi jelentőség egyaránt indokolja a döntést. A különleges rendeltetés megfelelő eszköze lehet az országos szabályoktól eltérő követelmények megfogalmazásának és érvényesítésének, a halgazdálkodási jog gyakorlásának személyétől függetlenül.

Védett és fokozottan védett ragadozó madarak mérgezése

Napjainkra a hazai madárvilágot, azon belül elsősorban ragadozó madarainkat fenyegető egyik legkiemeltebb veszélyforrásként kell számolni az illegális madármérgezéssel, amely – léptékéből adódóan – potenciálisan egyes fajok kipusztulásához is vezethet. Ez a 20. század első felében sajnos még bevett gyakorlat az érintett madárfajok jogi és gyakorlati védelmének erősödésével több évtizedre megszűnni látszott, de sajnálatos módon az 1990-es évek végén újra megjelent és futótűzként terjedt szét az országban¹⁴.

Az illegális madármérgezés elkövetői többszörös bűncselekményt valósítanak meg, hiszen a természetkárosítás, orvvadászat és állatkínzás mellett méreggel való visszaélést is elkövetnek. A legtöbb esetben már betiltott, korábban a növényvédelemben alkalmazott szereket használnak, amelyek már rendkívül kis mennyiségben halálos mérget jelentenek az emberi szervezet számára is, ezért a vadon élő állatok illegális elpusztítása céljából kihelyezett, méreggel kipreparált csalik (pl. fácántetem) könnyen emberi tragédiához is vezethetnek.

Legutóbb Koppányszántó határában 2014. március 7-én találtak megmérgezett rétisast, melyet haladéktalanul Tamásiba vittek a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) munkatársai. A rétisas Magyarország legnagyobb ragadozó madara, fokozottan védett, természetvédelmi értéke 1 millió forint, az elpusztítása természetkárosítás büntetnének minősül, amely miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.

¹³ http://balatonihal.hu/aktualitasok2?news_id=1982

¹⁴ <http://parlagisas.hu/content/veszelyek>; http://www.mme.hu/madarak_es_mergek

A probléma természetvédelmi jelentőségét jól érzékelteti, hogy két évvel ezelőtt egy szirti sas párt mérgezték le a fészek közelébe kihelyezett mérgezett preparátummal, aminek következtében természetesen a fészekben lévő tojás is elpusztult. Ez az egyetlen cselekmény az országos állomány 20%-át semmisítette meg, hiszen hazánkban csupán 4-5 pár szirti sas fészkel.

A tavalyi évben is számos mérgezés történt¹⁵, de hosszabb időtávot vizsgálva elmondható, hogy 2000 óta összesen 165 sаст és több mint ezer más, védett madarat mérgezték meg. Ebben az időszakban 69 parlagi sas esett áldozatul, ami az egész európai állomány 10-15 százalékát teszi ki.¹⁶

A mérgezések megelőzése, felderítése nagyban múlik az érintett hatóságok hatékony együttműködésén. Bizakodásra ad okot, hogy a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI), a nemzeti park igazgatóságok és az MME szoros együttműködés mellett köteleződött el e téren. Az együttműködés eredményeiről számolt be az NNI a Vidékfejlesztési Minisztériummal közös sajtótájékoztatón 2014. március 5-én. Az NNI természetkárosítás büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt folytat eljárást – szabadlábbon hagyásuk mellett – egy tószegi, valamint egy szolnoki lakos ellen. A jelenleg rendelkezésre álló adatok szerint a gyanúsítottak 2013. szeptember 1-16. közötti időben egy Szolnok melletti vadásztársaság területén karbofurán méreganyaggal szennyezett galambtetemet helyeztek ki. A tetemből egy barna rétihéja, valamint egy parlagi sas fogyasztott, akik a mérgezés következtében elpusztultak. A két madár eszmei értéke meghaladja az 1 millió forintot.

A két férfi elfogására 2014. február 27-én tartózkodási helyeiken került sor. A házkutatások végrehajtásában az MME LIFE+ projekt keretében kiképzett méreg- és tetemkereső kutya is részt vett. A házkutatások végrehajtásában Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat, valamint az MME LIFE+ projektje keretében kiképzett méreg- és tetemkereső kutya is részt vett. A rendészeti szervek sajtóvisszhanggal is bíró eredményei már önmagukban visszatartó erőt jelenthetnek a mérgezések terén, igazi eredményt ugyanakkor a bűncselekmények elkövetésének bizonyítása, az elkövetők jogerős elítélése jelentené, amelyre azonban mindeztidáig nem volt példa.

¹⁵ <http://www.magyarhirlap.hu/megmergeztek-a-vedett-retisasokat>

¹⁶ <http://www.kormany.hu/hu/videkfejlesztési-miniszterium/kornyezetugyert-felelos-allamtitkarsag/hirek/attores-a-madarmergezes-elleni-harcban>

Készül az épületenergetikai stratégia és a megújuló energiáról és energiahatékonyságról szóló törvényjavaslat

A hetedik Zöld Energia konferencián – melyet a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének Közép-magyarországi regionális szervezete, továbbá Pest megye közgyűlése szervezett – Lenner Áron Márk, az NGM helyettes államtitkára és Hizó Ferenc, az NFM helyettes államtitkára tájékoztatta a résztvevőket a kormányzati tervekről¹⁷. A gazdasági tárca célja, hogy olyan támogatási konstrukciókat dolgozzon ki, amelyekkel érdemes az épületek korszerűsítésébe belekezdeni. Ehhez kapcsolódóan dolgozza ki a fejlesztési tárca az épületenergetikai stratégiát is, amely meghatározza, hogy a hazánk által vállalt energia-megtakarítás elérése érdekében mely épületeket és milyen módon szükséges felújítani. A stratégia mellett készül a vonatkozó törvényjavaslat is, melyben a megújuló energiaforrások részarányának növelése is szerepet kap majd, így különösen a geotermikus hő hasznosítása, amely tekintetében hazánk előkelő helyen van.

A fejlesztési tárca a lakóépületek energiahatékonyságának fejlesztésére vonatkozó ideai pályázati kiírásokat azután kívánja véglegesíteni¹⁸, miután az Európai Bizottság elfogadja a 2014-2020-as időszak fejlesztési irányvonalait meghatározó partnerségi megállapodást.

A készülő törvényjavaslat a megújuló energia részarányának növekedését adópolitikai eszközökkel is segítheti. Ennek a célnak az elérését segítő, a lobbiszervezetként működő Nemzeti Megújuló Energia Platform stratégiai partneri megállapodást kötött a Nemzetgazdasági Minisztériummal március 3-án¹⁹. A Platform – melynek elnöke Glattfelder Béla európai parlamenti képviselő – 2011 novemberében alakult, tagjai olyan hazai megújuló iparági szövetségek, amelyek európai szinten működő érdekképviselésekben is tagok, továbbá a Regionális Energiagazdasági Kutatóközpont. A Platform korábban már kötött stratégiai partnerségi megállapodást vidékfejlesztési, a fejlesztési, illetve a belügyi tárcával is. Fő céljuk, hogy összefogják a megújuló energia valamennyi hazai szövetségét, és a különböző tárcáknak szakmai segítséget nyújtson a klímavédelemmel, a megújuló energiaforrások hasznosításával, az energia hatékonysággal és az energiatakarékossággal kapcsolatos jogalkotásban.

Új radioaktív hulladéktároló létesülhet Boda mellett

A paksi atomerőmű bővítésével párhuzamosan ismét előtérbe került egy új nukleáris hulladéktároló létesítése is Magyarországon. 2012 szeptemberében jelentette be a

¹⁷ <http://www.alternativenergia.hu/meg-az-iden-johet-a-zoldenergia-torveny/66694>

¹⁸ <http://profitline.hu/hircentrum/hir/307560/Tobb-energetikai-felujitas-kaphat-tamogatast-2014-2020-kozott>

¹⁹ Magyar Hírlap, 2014.03.04. (10. oldal), Kedvezményes adóval bővülne a zöldenergia

Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. (RHK Kft.) ügyvezető igazgatója, hogy újraindulnak a nyugat-mecseki helyszíni kutatómunkák²⁰. Az elképzelések szerint Boda község mellett kívánják végleg elhelyezni a Paks 1-ből és a Paks 2-ből származó nagy aktivitású hulladékokat. A tervezett helyszín az ott megtalálható agyagkő – a kőzet nagyon apró szemcseméretéből fakadó – kiváló vízzáró tulajdonsága miatt különösen előnyös a tárolók kialakítására. Első körben 12 mély és 2 sekélyfúrást hajtanak végre (összesen több mint 10 km hosszúságban), illetve kialakítanak egy 1 km hosszú kutatóárkot is²¹. A kutatások befejeztével kerülhetne sor a telephely pontos kiválasztására és az előkészítő munkálatokra.

A nagy aktivitású hulladékot jelenleg a paksi Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójában tárolják, jelenleg több mint 7600 kazettát 20 kamrában. A végleges tároló kialakítására a következő évtizedben kerül sor, erről a paksi bővítésről szóló megállapodásban is rendelkeztek. A kutatásokra eddig kb. 1 milliárd forintot használtak fel, de további vizsgálatok szükségesek, egyebek között a földrengések feltárása érdekében. Jelenleg egy 87 km²-es területre terjednek ki a vizsgálatok, melyet leszűkítve jelölik majd ki az 1-1,5 km²-es, 500-900 méteres mélységben lévő tároló pontos helyét. A 2020-as évekre fejlesztés részeként földalatti kutatólabort építése is szerepel a tervek között, amely az agyagkő viselkedésének tanulmányozásában is kedvező feltételeket teremtené. A végleges tároló kiépítésének befejezésére várhatóan 2050-2060 körül kerülhet sor²².

A hazai radioaktív hulladékok éves mennyisége jelenleg kb. 850 db 200 literes hordó, a becslések szerint Paks 1 teljes üzemideje alatt keletkező szilárd hulladék térfogata kb. 3000 m³, a szilárdított folyékony hulladék térfogata pedig kb. 18 000 m³ lesz. Az RHK Kft. vezetője elmondta, hogy 2017-re üzemelnie kell Bataapátiban a második földalatti tárolókamrának is, ennek kialakítása idén megkezdődik. Folyamatban van továbbá az új hulladék-csomagolási technológia engedélyeztetése is, eszerint vasbeton konténer helyett fémkonténerbe kerülnének a nukleáris hulladékot tartalmazó hordók. Az idei év során a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló felszíni technológia épületéből 180 betonkonténert szállítanak le a földalatti tárolókamrába, annak érdekében, hogy a paksi atomerőműből fogadhassák az új hordókat²³.

A BME Nukleáris Technikai Intézetének igazgatója, Aszódi Attila szerint²⁴ a végleges nukleáris hulladéktárolók kiépítésében Finnország, Svédország és Svájc jár az élen. A legelőrehaladottabb állapotban a finnországi Onkalo („üreg”) van, melyet százezer évre terveznek az Olkiluoto-félszigeten található 2-3 milliárd éves gránit rétegben. A kb. 5 km

²⁰ <http://www.rhk.hu/hirek/2012/10/01/2013-ban-ujraindulhatnak-a-kutatasok-a-nyugat-mecsekben/>

²¹ <http://www.rhk.hu/hirek/2013/12/12/evzaro-sajtotajekoztato-budapestben/>

²² http://greenpeace.blog.hu/2014/03/03/nuklearis_hulladek_kinek_a_kertjeben

²³ Tolnai Népújság, 2014.03.01. (1,5. oldal), Pontot TETT-ek a szerződések végére a vezetők

²⁴ <http://www.origo.hu/tudomany/20140219-tomhulladek-boda-paks-nuklearis-hulladek-elhelyezese-magyarorszagon-atomtemeto.html>

hosszú járatok aljába bentonitba ágyazott, rézkapszulákba helyezett, lezárt acéltartályokban tárolják majd a hulladékot, így védve az esetleges földmozgásoktól is.

Környezetügyi Együttműködési Keretmegállapodás a sport területén

Környezetügyi Együttműködési Keretmegállapodást írt alá Borkai Zsolt, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke, dr. Illés Zoltán környezetügyért felelős államtitkár, dr. Simicskó István sportért és ifjúságért felelős államtitkár, Horváth Attila Imre klímapolitikáért felelős államtitkár és dr. Biczó Imre László, a Nemzeti Környezetügyi Intézet főigazgatója.²⁵ A megállapodás alapján 2014 végére elkészül egy tanulmány arról, hogy miként érvényesülhetnek a sport területén a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok. A tanulmány a 16 kiemelt sportágra koncentrál, de a sportlétesítmény-fejlesztések kérdéseivel is foglalkozik. A cél olyan javaslatok megfogalmazása, amelyek elősegítik a kiemelt sportágak környezetterhelésének csökkentését, a sportolók környezettudatos nevelését, illetve a sportberuházásoknál a fenntartható energia- és környezetgazdálkodás megvalósítását.

Március a barlangok hónapja

Márciusban a Vidékfejlesztési Minisztérium és a nemzeti park igazgatóságok „Barlangoljunk!” címmel kampányt indítottak²⁶ a hazai látogatható barlangok népszerűsítésére a Magyar Turizmus Zrt. közreműködésével. A kampány idején az érintett nemzeti park igazgatóságok barlangi túrákkal, kedvezményekkel várják az érdeklődőket szerte az országban. Az eseménysorozat a barlangok világára, a természet erőinek munkája nyomán évmilliók alatt létrejött felszín alatti képződményekre, valamint a barlangok élővilágára, a Magyarországon található, turizmus számára kiépített és ún. kalandbarlangok turisztikai kínálatára kívánta felhívni a figyelmet.

Március hónap folyamán a nemzeti park igazgatóságok üzemeltetésében lévő barlangok jelentős kedvezményekkel voltak látogathatóak, és különleges programokkal is várták a barlangok iránt érdeklődőket.

A barlangokhoz kapcsolódóan a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság március 14-én tartott projektnyitó rendezvényt, ahol Dr. Horváth Ákos igazgató elmondta²⁷, hogy megújul a Szent István-barlang 25 éves világítási rendszere. Az új világításnak köszönhetően megszüntethető lesz a hősugárzással együtt járó fénykibocsátás miatt kialakult ún. lámpaflóra, amely a barlangi képződményeket is károsítja. A projekt kivitelezését követően az új fényviszonyoknak köszönhetően részletgazdagabb lesz a látvány, illetve korábban nem látogatható részek is bemutatásra kerülnek majd a barlangban.

²⁵ <http://www.mob.hu/kornyezetugyi-egyuttmukodesi-keretmegallapodast-kotott-a-mob>

²⁶ http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=news_46_1890

²⁷ <http://bnpi.hu/hir/megujul-a-szent-istvan-barlang-vilagitasrendszere-1130.html>

A hazánkban található 571 ökoturisztikai létesítmény, 28 látogatóközpont és 419 tanösvény 47%-a a nemzeti park igazgatóságok vagyonkezelésében áll²⁸. A 10 nemzeti park igazgatóság bemutatóhelyein belépőjegyet váltott és fizetős szolgáltatást igénybe vevő, regisztrált látogatók száma 2005 óta folyamatos tendenciát mutat, 2012-ben megközelítette az 1,4 milliót. A növekvő látogatói létszám jelentős részben köszönhető annak is, hogy az igazgatóságok által 2007-2011 időszakban elnyert mintegy 28 milliárd Ft európai uniós pályázati forrás számos európai szinten is kiemelkedő színvonalú ökoturisztikai létesítmény (pl.: Pannon Csillagda) létrehozását tette lehetővé. A kampány jó eszköze lehet annak, hogy páratlan szépségű barlangjainkra irányítva a figyelmet, már a túraszezon kezdetekor növelje a nemzeti parkok látogatottságát.

Ismét Víz Világnapja és első Vadvilág Világnap

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) 1992-ben a Víz Világnapjává nyilvánította március 22. napját, melyet idén is színes, szórakoztató és ismeretterjesztő programokkal ünnepeltek meg Magyarországon²⁹. Az ENSZ 2014-ben a víz és az energia összefüggéseit emelte ki, mivel mindkettőre egyre nagyobb igény van a világon. A saját prognózisuk szerint 2030-ra 35%-kal több élelemre, 40%-kal több édesvízre és 50%-kal több energiára lesz szüksége a világnak³⁰. A nemzeti park igazgatóságok, egyes múzeumok, víziközmű-szolgáltatók, fürdők, továbbá állatkertek igen sokrétű programokat szerveztek³¹.

A Víz Világnapját megelőzően március 3-án első alkalommal tartották meg³² hazánkban is a Vadvilág Világnapját, melyet az ENSZ 2013-ban hirdetett meg, a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény (CITES) elfogadásának 40. évfordulóján. Az elmúlt években a vadon élő állatok és növények illegális kereskedelmének mértéke aggasztóan megnőtt, és mára az élővilág fennmaradását is súlyosan veszélyezteti. A CITES szigorú engedélyezési és ellenőrzési rendszerrel próbálja korlátozni, illetve megtiltani a veszélyeztetett állat- és növényfajokkal folytatott nemzetközi kereskedelmet.

²⁸ http://www.termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/Okoturizmus/MNPH_2013_eloadasok/RaczAndras_ko_szonto.pdf

²⁹ <http://www.origo.hu/gazdasag/energia/20140322-esemenyek-es-aggodalmak-a-viz-vilagnapjan.html>

³⁰ http://www.unwater.org/fileadmin/user_upload/worldwaterday2014/documents/press_release_wwd2014.pdf

³¹ http://www.maviz.org/viz_vilagnapja_2014

³² <http://www.kormany.hu/hu/videkfejlesztési-miniszterium/parlamenti-allamtitkarsag/hirek/elso-alkalommal-unnepeljuk-a-vadvilag-vilagnapjat>

Külpolitikai és nemzetközi kitekintés

A környezetvédelmi miniszterek a GMO-k termesztésének tiltásáról tárgyaltak

Az Európai Unió Környezetvédelmi Tanácsának márciusi ülésén a környezetvédelmi miniszterek véleménycserét folytattak a tagállamok területén történő GMO-termesztés korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőségről szóló jogszabály-tervezetről.³³ Magyarország több tagállammal együtt kérte, hogy nyissák újra annak a korábbi javaslatnak a tárgyalását, amely lehetővé tenné, hogy a tagállamok saját hatáskörben dönthessék el, kívánnak-e GM növényeket termesztetni saját területükön vagy sem. Az ülésen Magyarországot képviselő Kardeván Endre élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkár a GMO-k termesztésének tiltásával kapcsolatban foglalt állást. Az államtitkár felhívta a figyelmet arra, ha nem születnek megfelelő lépések, akkor politikailag tarthatatlanná válik az a helyzet, hogy az európai polgárok és a tagállamok elsöprő többségű elutasítása ellenére mégis engedélyezésre kerülnek GMO-k. Hangsúlyozta, a jelenlegi uniós engedélyezési rendszer sérti az országok szuverenitását és azt minél előbb meg kell változtatni.

Bizottsági felszólítás a szálló por szennyezettség kapcsán

Újabb indoklással ellátott véleményt küldött Magyarországnak az Európai Bizottság a szállópor-szennyezéssel kapcsolatos kötelezettségek elmulasztása miatt.³⁴ A Bizottság szerint Magyarország 2005 óta adós a lakosság egészségét óvó intézkedésekkel. A jelentések szerint az elmúlt időszakban Budapest térségében, a Sajó-völgyben és néhány vidéki nagyvárosban (pl. Nyíregyháza, Szeged) a lakosságot érő szállópor-terhelés szintje minden évben meghaladta az egészségügyi küszöbértéket. Az apró részecskék forrása az ipari tevékenységből, a közlekedésből és a lakossági fűtésből származó kibocsátás. A szálló por asztmás megbetegedést, szív- és érrendszeri problémákat, tüdőrákot és korai halált okozhat. A Bizottság felszólította Magyarországot, hogy biztosítson védelmet a polgárok számára a kisméretű szálló por okozta szennyezettség ellen és csökkentse a szálló por koncentrációját a szennyezett levegőjű városokban. A Bizottság jelezte, hogy amennyiben Magyarország nem teszi meg a megfelelő lépéseket, az Európai Bíróság elé viszi az ügyet.

³³ <http://gmo.kormany.hu/megallapodas-szulethet-a-gmo-k-termesztesenek-tiltasarol>

³⁴ <http://www.bruxinfor.hu/cikk/20140328-eu-nem-vedik-meg-a-magyarok-egeszseget-a-finompor-szennyezestol.html>

Kapacitásvédelmi támogatás a zöldenergiáért

Energetikai irányelv készül az Európai Unióban annak megelőzésére, hogy a nagy áramszolgáltatók a felhalmozott kapacitásfeleslegüket ne pusztán leépítsék, hanem a visszaforgatott tőkét új energiahatékony alternatív, zöld energiaforrások kiépítésére fordítsák.³⁵

A legnagyobb német energetikai vállalat, az RWE az elmúlt negyedévben veszteséget könyvelt el, melynek oka az elemzők szerint a kapacitásfeleslegek miatt kialakult árnyomás, illetve a magas karbantartási költségekkel járó elavult infrastruktúra. Tekintve, hogy az európai közműszolgáltatók fizikailag kötött infrastruktúrát üzemeltetnek, a hálózatokat közösen használják, ezért az EB szerint a szolgáltatók közötti versenyt új megoldásokkal kell fokozni. Az egyik ilyen a német E.On lobbizására bevezetendő ún. kapacitásvédelmi támogatás (CRM), amellyel arra kívánják ösztönözni a szolgáltatókat, hogy a kapacitásaik leépítése helyett, azok „tartalékba helyezésével” egyidejűleg eszközöljenek beruházásokat a zöldenergiába. Az EU szerint erre azért van szükség, mivel a kapacitásvédelem önmagában kevés a szolgáltatók jövedelmezőségének helyreállításához és az ellátás biztonságának fenntartásához, alternatív kapacitásokat is ki kell építeni.

Johannes Teyssen, az E.On vezérigazgatójának további javaslata, hogy a károsanyag-kvóták kereskedési árait (ETS) is drasztikusan meg kell emelni (tonnánkénti 7 euróról 20 euróra), így ez már kellően erős késztetés lenne a környezetvédelmi célok elérésére is. Szakértők szerint a zöldenergia beruházások másik akadályozó tényezője a lassú megtérülés: míg a hagyományos fosszilis anyagokkal üzemelő erőművek évi 10%-os megtérülést hoznak, addig a nap-, szél-, vízi-, vagy biomassza-erőművek esetében ez a szám csupán 7%.

A fosszilis anyagoktól függés a kelet-közép európai térségben magasabb, mint nyugaton, azonban a nagy európai cégek ezen országokban előszeretettel ruháznak be az alternatív energiákba. A régiós országok ugyanakkor inkább a nukleáris energiába kívánnak fektetni, mivel az alternatív energiák felhasználására tett beruházások megtérülése kérdéses annak fényében különösen, hogy az áramimport is sokkal olcsóbb az egyre egységesebbé váló európai áramár miatt.

³⁵ NAPI Gazdaság, 2014.03.17. (19. oldal), Több zöldenergia-beruházásra ösztönöz Brüsszel